

Expunere de motive

Datele publicate anual de către Institutul Național de Statistică cu privire la procesele demografice din România sunt mai mult decât îngrijorătoare. Acestea arată nu doar un declin demografic abrupt dar și structura populației poartă amprenta unei îmbătrâniri dramatice (reducerea ponderii populației tinere de 0-14 ani, de la 23,7% în 1990, la 15,0% în 2012), datorită transformării comportamentului demografic al cuplurilor și migrației externe în special a populației feminine de vârstă fertilă.

Efectele procesului de îmbătrânire vor apare în timp, determinând perturbații la nivelul populației fertile și a populației în vârstă de muncă, a sistemului de sănătate și de pensii, a rețelei instituțiilor de învățământ etc.

Prin urmare, cea mai importantă prioritate din acest moment a statului român, trebuie să fie oprirea dezastrului demografic din România, sprijinirea și încurajarea natalității, inclusiv prin facilitarea reîntoarcerii mamei la locul de muncă, care va contribui implicit și la creșterea populației ocupate, reducerea impactului negativ al concediului prelungit de creștere a copilului.

Rata fertilității în 2014 în statele din Uniunea Europeană

Țara	Rata fertilității în 2014 (nr. de copii născuți de o femeie)	Țara	Rata fertilității în 2014 (nr. de copii născuți de o femeie)	Țara	Rata fertilității în 2014 (nr. de copii născuți de o femeie)
Franța	2,01	Slovenia	1,58	Malta	1,42
Irlanda	1,94	Estonia	1,54	Italia	1,37
Suedia	1,88	Bulgaria	1,53	Slovacia	1,37
M. Britanie	1,81	Cehia	1,53	Spania	1,32
Belgia	1,74	România	1,52	Polonia	1,32
Olanda	1,71	Luxemburg	1,50	Cipru	1,31
Finlanda	1,71	Germania	1,47	Grecia	1,30
Danemarca	1,69	Austria	1,47	Portugalia	1,23
Letonia	1,65	Croația	1,46	Media UE	1,58
Lituania	1,63	Ungaria	1,44	(28 de țări)	

SURSA: Eurostat

La fel de elocvente și îngrijorătoare sunt cifrele care arată în România cea mai dramatică scădere procentuală de 21,5% a numărului de copii de vârstă sub 3 ani din Uniunea Europeană (de la 692.037 în anul 2000 la 542.955 în 2014):

Under-threes in the EU Member States

	Number of under-threes				Change 2014/2000
	2000	2005	2010	2014	
EU	15 182 311*	15 224 301	16 073 603	15 481 981	1.2%*
Belgium	344 017	342 340	380 762	384 977	11.9%
Bulgaria	198 622	192 955	210 971	200 534	1.0%
Czech Republic	269 558	283 965	358 676	325 254	20.7%
Denmark	201 060	194 434	194 360	174 928	-13.0%
Germany	2 374 553	2 139 164	2 042 457	2 039 731	-14.1%
Estonia	36 690	40 130	47 460	42 299	15.3%
Ireland	161 166	180 940	220 865	216 787	34.5%
Greece	300 453	317 471	336 366	299 734	-0.2%
Spain	1 110 538	1 334 567	1 514 563	1 350 549	21.6%
France	2 253 948	2 326 945	2 394 548	2 362 987	4.8%
Croatia	:	118 955	128 598	122 474	:
Italy	1 577 951	1 641 542	1 685 024	1 592 153	0.9%
Cyprus	27 519	24 538	28 170	28 794	4.6%
Latvia	55 693	61 080	68 512	59 200	6.3%
Lithuania	109 690	87 652	91 375	90 554	-17.4%
Luxembourg	16 644	16 360	17 087	18 597	11.7%
Hungary	287 516	283 590	291 200	268 122	-6.7%
Malta	13 586	11 837	11 903	12 606	-7.2%
Netherlands	597 312	597 919	551 907	527 107	-11.8%
Austria	245 672	238 065	232 689	239 154	-2.7%
Poland	1 181 021	1 055 578	1 245 120	1 137 510	-3.7%
Portugal	336 053	332 619	302 589	267 991	-20.3%
Romania	692 037	649 051	622 623	542 955	-21.5%
Slovenia	53 860	53 099	64 398	65 378	21.4%
Slovakia	171 469	155 565	172 002	172 806	0.8%
Finland	173 574	170 243	179 865	179 244	3.3%
Sweden	269 265	298 996	333 152	343 491	27.6%
United Kingdom	2 122 844	2 074 701	2 346 361	2 416 065	13.8%

Pe de altă parte, experiența statelor UE arată că modificarea comportamentului demografic al familiilor se produce pe termen mediu **în condiții de stabilitate a politicilor guvernamentale** de susținere a familiilor cu copii: măsuri fiscale (scutiri de impozite și taxe, plata concediului de creștere a copilului etc.), măsuri în natură, politici de locuire cu discriminare pozitivă, asigurarea infrastructurii necesare pentru îngrijirea/educarea în condiții optime a tuturor copiilor de vârstă preșcolară și antepreșcolară, asigurând astfel condiții optime de reîntoarcere a mamelor la locul de muncă.

În privința sistemului antepreșcolar, acesta a suferit în ultimii 10 ani multiple transformări, incoerente (scoaterea din finanțarea sistemului național educațional, lăsarea în răspunderea exclusivă a administrațiilor locale din ce în ce mai subfinanțate a problemei înființării și funcționării creșelor), necorelate cu realitățile și problemele stringente cu care se confruntă societatea românească (nr. de departe neacoperitor al locurilor din creșe lasă, practic fără soluții mamele nevoite sau doritoare să se întoarcă la locul de muncă, având copii sub 3 ani).

La o succintă analiză a cifrelor EUROSTAT din 2014 privind procentul copiilor de sub 3 ani aflați în îngrijirea exclusivă a părinților, respectiv a celor îngrijiți în creșe, ultimul loc ocupat de România dintre toate statele membre, cu un procent de 3% a copiilor îngrijiți în creșe, arată o problemă a cărei soluționare poate avea efecte determinante asupra proceselor demografice:

Statele UE	Îngrijiți exclusiv de părinți	Îngrijiți în creșe
1. Danemarca	30	70
2. Suedia	42	56
3. Luxemburg	35	49
4. Belgia	39	49
5. Olanda	23	45
6. Portugalia	27	45
7. Franța	41	40
8. Slovenia	39	37
9. Spania	49	37
10. Finlanda	63	34
11. Regatul Unit	47	29
12. Irlanda	51	28
13. Germania	62	27
14. Cipru	32	26
15. Italia	50	23
16. Lituania	59	23
17. Latvia	70	22
18. Estonia	59	20
19. Malta	61	18
20. Croația	65	18
21. Austria	57	16
22. Ungaria	68	15
23. Grecia	37	13
24. Bulgaria	73	11
25. Slovacia	68	7
26. Cehia	60	5
27. Polonia	60	5

Se poate afirma fără echivoc, ca lipsa unor politici de stat unitare, coerente și durabile ale României, privind oferirea de soluții flexibile legislative și financiare pentru îngrijirea copiilor de vârstă antepreșcolară, respectiv lăsarea în continuare a acestei probleme exclusiv în grija și responsabilitatea administrațiilor locale, acest fenomen va descuraja în continuare viitoarele mame și va afecta în mod determinant evoluția natalității.

Creșa, ca serviciu destinat îngrijirii copiilor sub 3 ani, a fost dezvoltată în țara noastră în anii '70-'80. Cea mai amplă dezvoltare s-a înregistrat în 1980, când în România existau 902 creșe și 90.000 de copii îngrijiți în creșe. În 2016, conform cifrelor INS, exista un nr. de 39 de unități antepreșcolare (38 în mediul urban și 1 în mediul rural), cu aproximativ 16.000 de copii îngrijiți în creșe. Reglementările elaborate în 1974 referitor la organizarea și funcționarea creșelor ca unități sanitare poartă amprenta modelului de îngrijire în care sănătatea și nutriția constituiau pilonii cei mai importanți ai dezvoltării copilului mic.

Începând cu anii '70, pe plan internațional, filosofia îngrijirii copilului mic a cunoscut modificări importante, centrându-se pe conceptul de educație timpurie.¹ În România, această filosofie de bază a îngrijirii copilului mic și implicit a creșelor a fost supusă unor modificări neînsemnate după 1974. În schimb, după 1990 sistemul de creșe din România a suferit o adevărată implozie, fiind transformat și transferat de mai multe ori din punct de vedere organizatoric și financiar din/în subordinea diferitelor sectoare și instituții.

Înscrierile în învățământul antepreșcolar încep de la începutul anului, în limita locurilor disponibile, dar încă din prima zi se ocupă toate locurile. Părinții le atrag atenția oficialilor că duc lipsa de creșe, cele existente sunt arhipline, iar pe listele de așteptare sunt mii de cereri. La creșele de stat părinții achită doar contravaloarea mesei pe zi, în timp ce la creșele private tariful variază între 700 de lei pe lună în cazul programului scurt (de la 7 dimineața la ora 13) și aproximativ 1.500 de lei pe lună pentru programul prelungit de la șapte dimineața la șase seara. La unitățile antepreșcolare, creșele private, unde este o educatoare la patru copii (în loc de o educatoare la 15 copii, cum sunt de obicei în creșele de stat), și unde se învață și limbi străine tariful ajunge chiar și până la 2.700 de lei pe lună. Cea mai afectată de această este clasa mijlocie, și anume tinerii familii, care sunt la început de drum cât și pe cei din categoriile vulnerabile.

Creșele funcționează în clădiri independente sau împărțind o clădire cu câte o grădiniță. Problema majoră ce împiedică înființarea unor noi unități de creșe, la nivelul cererii existente, constă în **lipsa unor imobile corespunzătoare care să se afle în proprietatea administrațiilor locale**. În toate unitățile în care creșele sunt cuplate cu grădinițe colaborarea dintre acestea este greoaie, personalul nu poate să se completeze, cheltuielile de întreținere a aceleași clădiri sunt în două locuri diferite și se creează o suprabirocratizare. Considerăm că în aceste situații cele două instituții ar trebui reorganizate într-o singură unitate, mergând pe principiul modern al învățământului antepreșcolar, deci în subordinea instituției de învățământ.

O altă problemă sesizată este legat de **lipsa posturilor și a fondului de salarii necesare funcționării unor astfel de unități de educație timpurie antepreșcolară**, în condițiile unor state de funcții supraaglomerate și fonduri de salarii subdimensionate ale administrațiilor locale. Pe de altă parte, încadrarea profesională a personalului din aceste unități are aceeași configurație cu a categoriilor profesionale existente în spitale, la care, se adaugă foarte puțini educatori și psihologi. Menținerea profesiilor specific medicale oglindește menținerea organizatorică din perioada în care creșa era o subunitate de spital. Încă nu a fost finalizată reforma sistemului ca creșa să fie percepută ca și un loc unde este necesară și educarea copilului. Conform tuturor studiilor internaționale majoritatea deprinderilor importante se realizează până la vârsta de 3 ani.

Având în vedere că finanțarea cheltuielilor cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și a contribuțiilor aferente acestora pentru unitățile de învățământ preuniversitar de stat se face pe baza **costului standard per elev/preșcolar**, pentru respectarea principiului continuității și al consecvenței am dori să **extindem acest tip de finanțare și la educație antepreșcolară**, încurajând astfel, pe de o parte eforturile administrațiilor locale în înființarea unor astfel de unități, respectiv **stimulând parteneriatele de la nivel local, privind înființarea unor unități de creșe confesionale și private**, care să ofere soluții pentru problemele legate de lipsa de spațiu și lipsa de personal.

¹ Ecaterina Stativ, Carmen Anghelescu, Educația timpurie în România, Partea I Evaluarea Creșelor din România, UNICEF, 2002

Impactul financiar calculat la nivelul costului standard per antepreșcolar între 5.000 – 6.000 lei anual, pentru copii aflați azi în acest sistem ar presupune un cost anual de 80.000 mii lei. În perspectivă este de dorit asigurarea îngrijirii a 175.000 de copii cu vârsta sub 3 ani (reprezentând 33% din cei aprox. 540.000 copii cu vârsta sub 3 ani existenți în acest moment în România - procent țintă stabilit în 2002 la un summit din Barcelona pentru anul 2020), în sistemul de creșe de stat, particular și confesional acreditat.

Prezenta propunere legislativă ajută la mobilizarea comunităților locale la găsirea de soluții și dezvoltarea de parteneriate locale pentru soluționarea problemelor specifice localităților în special din mediul rural și urbanul mic (lipsă de infrastructură, fon de salarii, posturi libere din administrația locală etc.), astfel încât să se asigure la nivelul cererii existente creșterea, îngrijirea și educarea timpurie a copiilor de vârstă antepreșcolară. Având în vedere cele prezentate mai sus propunem adoptarea acestei inițiative legislative.

**INIȚIATOR,
Szabó Ödön,
Deputat UDMR**

Tabel cu semnatarii propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr. 1/2011 privind educația națională și a Legii nr. 263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor.

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	MARTON ÁRPÁD	UDMR	
2.	ERDEI-D. ISTVÁN	UDMR	
3.	SERES SÉVES	UDMR	
4.	ABJÓK NORBERT	UDMR	
5.	Bende Sándor	UDMR	
6.	MAGYAR LORÁND-DÁNIEL	UDMR	
7.	Ambius Izabella Agnes	UDMR	
8.	Csep Éva Andreea	UDMR	
9.	Fargó Péter	UDMR	
10.	Benedek Zoltán	UDMR	
11.	Szécsényi Gábor	UDMR	
12.	Goupa Boland	UDMR	
13.	BROSI ZSÓLT-ISTVÁN	UDMR	
14.	Féjer László Ödön	UDMR	
15.	Kulcsár László János	UDMR	
16.	ANTAL István-János	UDMR	
17.	KORÓDI ATTILA	UDMR	
18.	VASS LEVENTE	UDMR	
19.	CSÁSZÁR KÁROLY-ZSÓLT	UDMR	
20.	TÓROS LÓRÁND	UDMR	
21.	JERŐSI ÁKOS	UDMR	
22.	BENKŐ ERIKA	UDMR	
23.	NOVÁK CSABA ZOLTÁN	UDMR	
24.	CSEKE ATTILA	UDMR	

